

על הדרך

מדברי התוס' כאן, וכותב בקובץ שומר ציון הנאמר (קובץ קנג): שמעתי מקשימים בשם הרה"ג מהר"ם מינץ אב"ד דק"ק אובן ישן זצ"ל היאך משכחת לה השקאת סוטה לעולם, אחרי שכח המשנה למלך (פ"ג מהלכות סוטה הלכה כ"ג) שכח דמפשט דברי התוס' בסוטה (דף ו). נראה דס"ל, דמ"ש ר' ששת סוטה שיש לה עדים במדינת הים דין המים בודקים אותה, מيري אפי' بعد אחד, א"כ קשה הא הבועל עצמו יודע מהמעשה, ונאמן משום דפליגין דיבורא כמו בפלוני ובуни לרצוני לרבע בסנהדרין (ט): דהילכתא כתיה דפליגין דיבורא, וא"כ לעולם יש כאן עד א', ואף שאינו מעיד לפניו מ"מ לא יבקו המים לדעת ר' ששת לפני פ"י המשנה למלך הניל ? ואין לתרוץ ולומר דאיירி שהיה הבועל בלבד לעדות, דהא בסוטה גם הפסול נאמן, ואי דמשכחת לה במת הבועל קודם קודם ההשקה, סוף סוף יקשה האיך משכחת ליה מה שאמרו במשנה (שם כ"ד), ויליף לה מקרה שם, דכיון שהמים בודקין אותה כך בודקין אותו וכו'. עכ"ד.

★ ★

והנה בדברי המשנה למלך שהביא, עי' גם בדברי המשנה למלך (פ"ב דסוטה ה"ח), וע"ע בקרן אורזה לסוטה (ו), ערוך לנור יבמות (נ"ח). ובשות' עוגן يوم טוב (אהב"ז סי' קנ"ב) בזה ע"ש ואכ"מ. ובמש"כ דיל' פליגין דיבורא, עי' במשל"מ (פ"א דסוטה הי"ד) ובשות' חכם צבי (סי' ק"ג) בארכיות אי שיק לומר פליגין דיבוראazonה אבל לא ממנו ע"ש היטב. וע"ש מה שהביאו מתחשובות הרשב"א (סי' תקנ"ב) דיש להאמין לאיש שמעיד שנantha ולא ממנו, וכנראה שUFF"י יסוד דברי הרשב"א הקשה מהר"ם מינץ הניל קושיתו, אך הדברים תמהווים כמ"ש המשנה למלך והחכם צבי הניל וצ"ע. וע"ע בנוב"י (מהדו"ק אהב"ז סי' ע"ב) ושם (מהדו"ת אהב"ז סי' ע"ז) מש"כ בדברי הרשב"א הניל ואכ"מ. והוא עוד בקובץ שומר ציון הנאמן (קובץ קנ"ט) בזה.

דף ו' ע"ב

בגמ': אמר רב יהודה מדיסקרטא, בגון שזינתה בעורה דברי קדוש מעיקרא שפיר קדוש וכו'.

וחקשה הגראי שלקיטים זצ"ל בשות' בית יצחק (יו"ד בהגנות ומפתחות לסי' קנו) על הש"ך (חו"מ סי' ל"ד) דס"ל דפסול מחמת עבירה לא בעין תחילתו וסופו בכשרות. דלשיטו

ニימא שבא עלי' בדרך ואפ"ה בדקנו המים לאשתו האחורה שלא עשה עמה איסור, אלא ע"כ כדעת הרמב"ם ודוק היטב.

★ ★

במשנה: ושבעה בא עליה בדרכך.

פירוש: לשוב אין המים בודקין אותה כדלקמן ונקה האשן מעון בזמן שהאיש מנוקה שלא בא עליה מאחר שנאסרה עליו. וכ"כ רשי' ביבמות (נ"ח) ובקידושין (כ"ז) דהאיש אינו מנוקה מעון הינו דבאה עליה מאחר שנסתירה, אמנם דעת הרמב"ם (פ"ב דסוטה ה"ח) כלל שבעל ביה אסור מהגדיל ואפ"לו איסור דרבנן, אין המים בודקין אשתו. והקשה המל"מ שם ד"ה ולדעת רבניו, דלהרמב"ם דבכל ביה אסורה אין המים בודקין, אמאי נקט משנתינו בעלה בא עליה בדרכך, הא בכל ביה אסורה נמי אינה שותה, ועיי"ש מה שתירץ.

ובספר מרומי שדה להנץ"ב כתוב לחלק, דבא בעלה עליה אחר סתירה שכבר אינה שותה, הינו אפילו אם היה ביה בשוגג (והוכחה כן מחותם ביבמות עי"ש), מיהא במש"כ הרמב"ם דבכל ביה אסורה אין המים בודקין הינו דוקא בziej, וכותב עוד דבשאர ביאות אסורות מהני תשובה, ותשובה עשוה אותו בשוגג, ועל חטא בשוגג מקריבה מנחהה, ואילו משנתינו מيري דוקא בשבא בעלה עליה בדרכך, דאפי' בשוגג זהה לא מהני תשובה, ואסורה בתמורה עולמית עי"ש.

ולכודrah יש לעיין בדבריו, כיון דסוף סוף נפק"ל מחד קרא שאם אינו מנוקה מעון אין המים בודקין אותה, א"כ מניל' לחلك בשוגג בשאר ביאות אסורות חשב מנוקה מעון משא"כ בבא עליה בדרכך שוגג, וצ"ע.

(וע' תורה חסדר אהב"ז סי' ו' שג"כ חילך בין שאר עבירות לבא עליה בדרכך, וכדברי הנץ"ב.)

(קובץ קול התורה קובץ מ"ט ע' לה-ו)

★ ★

בגמ': הא מילתא אמר לן רב ששת וכורי סוטה שיש לך עדים במדינת הים אין המים בודקין אותה וכו'.

ובתומ' (ד"ה ושבאו וכו') נראה דס"ל דר"ש מيري אפי' بعد אי ע"ש, וכן הביא המל"מ (פ"ג דסוטה ה"ג)